

פרשת בראשית
כניסת שבת: 17:47
צאת השבת: 18:45
רבנו תם: 19:19
אופק תל אביב
כ"ט תשרי התשפ"א

בית תורה וחסד "עטרת מרדכי אליהו"

בית מדרש יום וחצות לילה, לימוד משניות והזוהר הקדוש לעילוי נשמת הנפטרים, ובית תמחו לנזקקים על שם ולעילוי נשמת מו"ר מרן הראשון זצ"ל המקובל האלקי הגה"צ הרב מרדכי אליהו זצוק"ל זצ"א ולעילוי נשמת הצדיקים הקדושים: רבי יעקב רבי ישראל רבי מאיר ורבי אלעזר למשפחת אביחצירא זצ"א ולע"נ הגאונים הצדיקים: מרן הראשון זצ"ל הרב עובדיה יוסף ומו"ר הרב יוסף מיכאל אברג'ל זצוק"ל זצ"א

פרשת השבוע
חמורת מרן
הראשון זצ"ל זצ"א

ברכת הפרנסה בשבת

"וַיְבָרֶךְ אֱלֹקִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשׁ אֹתוֹ כִּי בּו שַׁבַּת מְלֶאכֶתוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹקִים לַעֲשׂוֹת" (ב', ג')

הרמב"ן מבאר את מעלת השבת, שכל המכבד ושומר את השבת זוכה שכל המלאכות שהוא עושה בשבת ימי החול יעלו בידיו בקלות ותשרה בהן הברכה. וכך הוא אף להיפך, חס ושלום: מי שאינו שומר על קדושתה של השבת הרי הוא מפסיד את הברכה ואת הפרנסה שבעבודתו.

בזמן שהרומאים שלטו על ישראל, גזרו עליהם שלא ישמרו מצוות. בתחילה גזרו על השבת ועל ברית המילה. הלך רבי ראובן בן איסטרובלי והתחזה לרומאי. בא לפני הרומאים ואמר להם, שחייבים הם לכפות על ישראל לשמור על השבת ולקיים את ברית המילה, וזאת דווקא משום התועלת שיש בכך לשלטון הרומאי. נימוקו היה, שכיון שהיהודים נוהגים לכבד את השבת ביותר, הם מבזבזים הרבה מכספם לצורך כך, ודבר זה מביא אותם לידי עניות. כך גם כדאי לרומאים לכופ את היהודים להמשיך ולמול את עצמם, כי בכך הם יחלישו את היהודים ויפחיתו את כוח התנגדותם

באמת בחכמה גדולה נקט רבי ראובן. הוא ידע היטב, שאדרבה, כל מי שמכבד את השבת – הקב"ה משלם לו כפל כפליים מן השמים, כדברי חז"ל (שבת קי"ח ע"א): "כל המענג את השבת נותנים לו נחלה בלי מצרים". גם על הברית ידע היטב, ש-י"ג בריתות כרת הקב"ה בינו לבין עם ישראל על ברית המילה, ויש בכוחה להציל את עם ישראל מכל שונאים.

מכאן מוסר השכל: כל מי שחושב שחילול השבת יביא לו תוספת ברכה - טעות היא בידו, וההיפך הוא הנכון! צריך להתחזק ביותר בשמירת השבת, כדי שתהיה לברכה ולהצלחה בכל התחומים.

העולם עומד מלכת

"וַיְבָרֶךְ אֱלֹקִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשׁ אֹתוֹ כִּי בּו שַׁבַּת מְלֶאכֶתוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹקִים לַעֲשׂוֹת" (ב', ג')

כאשר נלחם יהושע במלכי האמורי, נעשה לו נס והשמש לא זרחה למשך שעות רבות. וזו לשון הפסוק (יהושע י"י, י"ג): "ויאמר לעיני ישראל, שמש בגבעון דום וירח בעמק אילון, וידום השמש וירח עמד".

מובא בפרקי דרבי אליעזר (פרק נ"ב): "ואותו יום ערב שבת היה. ראה יהושע בצרתן שלא יחללו את השבת, פשט ידו למעלה לאור השמש... ועמדו המאורות כל אחד ואחד והאירו לי"ו שעות עד מוצאי שבת".

יש להבין: מדוע נזקק יהושע לנס כל כך גדול של העמדת השמש בגבעון בשעה שלחם נגד הכנענים? אלא, ידע יהושע שהכנענים הכינו תוכנית נגד עם ישראל, מתוך ידיעתם שישראל שומרים את השבת. הכנענים חשבו להפתיעם ולהילחם בהם בשבת, בזמן שהם אינם מוכנים לתגובה, וכך להכניעם. ואמנם יהושע ידע שכיבוש הארץ דוחה את השבת; אלא שאמר לפני ה': "ריבוננו של עולם, האם נאה ויהא שהשבת הראשונה שעושים עמך ישראל בארץ ישראל, אחרי שקבלו את התורה תדחה בגלל מלחמה? אגא, העמד את השמש והארץ את יום שישו כדי לתת שהות לנצח את הכנענים!" כך תישמר השבת הראשונה בארץ ישראל בקדושה ובטהרה.

הפרשנים התחבטו בשאלה: האם אחרי עשרים וארבע השעות שבהן עמדה השמש, היה זה כבר יום ראשון (ולפיכך יוצא, שרק השבת הבאה היתה השבת הראשונה שבני ישראל שמרו כתיקונה), או שנדחתה השבת ב-24 שעות, וכששקעה השמש נכנסה השבת? בלי להיכנס לחקירה זו, **ניתן לראות כמה גדולה היא מעלתה של השבת וכמה חביבה היא בעיני הקב"ה, שהעמיד את כל מהלך השמש והכוכבים למענה** (עיין רד"ק ומלבי"ם שם).
(דברי מרדכי)

תנא דבי אליהו
חידושים בפרשה
חבית מדרשו

שבעים פנים ל"בראשית"

קבלה בידינו, כי שבעים פנים לתורה. אך אם נשים לב, נראה כי רק על המילה "בראשית", המילה הראשונה בתורה, יש הרבה מאוד פירושים, וכולם מנסים, כל אחד בדרכו, לתת לנו לעמוד, ולו במעט, על כוונת מילה זו.

ניתן לראות כי כבר רש"י כתב באריכות על המילה הזו, בפירושו על דרך הפשט ואף על דרך הדרש. הרמב"ן הקשה עליו, ואילו הספורנו הסביר את הדברים בדרך אחרת. גם האבן-עזרא לא חסד מאתנו דברים והאריך בפירושו שונה, וכך עשו גם הרשב"ם ובעל הטורים ועוד כמה מפרשים. בקריאת "שניים מקרא ואחד תרגום", אנו מוצאים כי האונקלוס תרגם את "בראשית" בשתי מילים: "בקדמין ברא", ואלו הצטרף גם תרגום יונתן בן עוזיאל, שכתב: "מן אולא", שפירושו: מהתחלה. התרגום הירושלמי, לעומתם, תרגם "בחכמא", והכוונה היא "בחכמה עליונה".

בנוסף לכל המפרשים הללו ניצב בעל "אור החיים" הקדוש, ובאמתחתו כ"ב פירושים, לא פחות, על המילה החשובה הזאת. אך הוא לא היה הראשון שהכביר במספר הפירושים שניסו להקיף אותה, וכמו שכתב רבנו יוסף חיים בשירו המפורסם "ואמרתם כה לחי": "עשה שבעים תיקונים, יקרים מפנינים, במ תיקן העליונים, אדונו בר יוחאי", וכוונתו לרשב"י, שבספרו "תיקוני זוהר" עשה שבעים תיקונים-פירושים רק על המילה "בראשית", וכל פירוש יקר מפנינים כל כך עד שבחיבור זה תיקן הרבה תיקונים בעליונים.

אם כך פני הדברים, נראה כי מתבקשת השאלה – מה לנו ולהבנת הדברים העמוקים של המילה "בראשית"? בשביל מה לנו לנסות ולהבין בכלל מה טומנת בחובה המילה האדירה הזאת, שמפרשים כה רבים שברו עליה קולמוסיהם? אך עם זאת ואף-על-פי-כן, משום שאנו יודעים כי המילה "בראשית" יקרה היא מפנינים, ויודעים אנו כי גם מי שלא מבין בפנינים - אוהב הוא אותן, חומד הוא אותן, מתענג הוא עליהן, כך גם אנו מתענגים על כל פירוש ופירוש של המילה היקרה הזאת. וכך, בכל שנה ושנה מחדש, אנו מקיימים את מאמר התנא "הפוך בה והפוך בה דכולה בה", ומבינים את פירושה יותר ויותר מאשר בשנה שעברה.

כבר ידוע, שמעבר ללימוד התרגום, שבו מחויב האדם במסגרת קריאת "שניים מקרא ואחד תרגום", הורו לנו חכמים כי ירא שמים יוסיף וילמד גם פירוש רש"י. **ויש אף עצה טובה נוספת**, שברגע שיסיים אדם פעם ראשונה את פירוש רש"י על כל התורה, יעבור ללימוד פירוש אחר במשך השנה הבאה, וכך יעבור מפירוש לפירוש ויזכה ליהנות מפירושים רבים המשמחים את הלב וגורמים לעונג שבת אמיתי.

(אביהם של ישראל - על התורה")

דיני הטמנה בערב שבת ובשבת

הקדמה

חכמים גזרו על הטמנת מאכל בערב שבת כדי שישמר חוס המאכל בשבת, כיון שחששו שמא יבוא להטמין בגחלים ויבוא לחתות בהם, וכדלהלן.

הטמנה מערב שבת

איסור ההטמנה

א - אסור להטמין [לעטוף את הסיר] מערב שבת בדבר המוסיף הבל, כלומר, בחומר המוסיף חום, ומותר להטמין בדבר שאינו מוסיף הבל, כלומר, בחומר שאינו מוסיף חום אלא שומר על החום הקיים.

אופן ההטמנה

ב - נחלקו הפוסקים האם אסור להטמין מצד אחד לדוגמא: אם מניח סיר על האש באופן שהאש נוגעת ישירות בסיר אפילו שהאש קטומה, או אם הניח סיר על הגו והאש נוגעת בטס, ועל גבה הניח סיר, לדעת השו"ע- הדבר נחשב כהטמנה בדבר המוסיף הבל, ואסור גם מערב שבת, ולדעת הרמ"א אסור רק באופן שהסיר מוטמן מכל הצדדים.

בדיקת הלהבה שלא תגע בסיר

ג - בנין מגוריים שבו יש מערכת גז מרכזית, לעיתים בגז הביתי האש בוערת בעוצמה חזקה, ולעיתים בעוצמה נמוכה יותר. סיבת הדבר היא, שכאשר רוב דיירי הבנין משתמשים בגז, עוצמת הגז נמוכה. וכאשר ישנו מיעוט משתמשים אזי העוצמה גבוהה יותר. ולפיכך, בע"ש לעיתים האש לא נוגעת בסיר, וביום שבת היא כן נוגעת, וצריך לבדוק זאת, ואם האש נוגעת אסור.

דיני פלטה לסוגיהן

פלטה חשמלית

ד - כאמור לדעת השולחן ערוך אסור להשהות מאכל אף אם הוא מבושל כל צרכו ומצטמק ורע לו, (ועיין לעיל פרק מ"ט דיני שהייה סעיפים ד'-ו') ישירות על גבי האש בערב שבת, מדין הטמנה. לכן, כיון של"פלטה" רגילה כיום, יש דין של "אש" מגולה אסור להשהות מאכלים ישירות על "פלטה" רגילה מערב שבת מדין "הטמנה" בדבר המוסיף הבל האסורה אף מערב שבת, שהרי "פלטה" רגילה מוסיפה "הבל".

פלטה ירושלמית

ה - לנוהגים כדעת מרן השולחן ערוך **ראוי מאוד** להשתמש בערב שבת ב"פלטה" הנקראת: "פלטה ירושלמית", הבנויה כך שמעל סליל החשמל שמחמם את ה"פלטה" ישנו טס מנרוסטה, ומעליו בגובה אצבע ישנו כיסוי נוסף, כך שהסיר לא נוגע בגוף המתכת שמעל סליל החשמל, ובאופן זה מותר להשהות מערב שבת ("מאמר מרדכי" שבת)

מרן הראשלי"צ הגאון הרב עובדיה יוסף זיע"א

ביום רביעי ג' חשוון יחול יום ההילולא השביעי של מרן הראשלי"צ רבי עובדיה יוסף זצוק"ל.

הרב יוסף אליהו שליט"א סיפר על הקשר המיוחד שהיה לאביו מרן הראשלי"צ **הרב מרדכי אליהו** זיע"א עם מרן הראשלי"צ **הרב עובדיה יוסף** זיע"א:

שניהם הכירו זה את זה היטב בזמן לימודם ב"פורת יוסף". מידי לילה בתום הלימודים היו שניהם חוזרים לביתם, כשחכם מרדכי נושא בידיו עשית בוערת, שתאיר להם את הדרך, וחכם עובדיה החזיק בידו ספר, וכך הגו השניים בתורה בלכתם בדרך.

גם בזמן שהרב עובדיה כיהן כרב במצרים נמשך הקשר, כשהרב אליהו שולח מכתב בן שבעה עמודים לחכם עובדיה, ובו הוא מתאר את הלימוד בישיבת פורת יוסף ומטכס עיצה בנושאים שונים הקשורים לתפקוד הישיבה. בהמשך הוא מתאר לו את המצב הבטחוני הקשה בארץ, וכן הוא מפרט לו מס' שמות של מצויני תלמידי הישיבה-חכם שלום כהן, חכם משה צדקה, חכם אליהו שרים ועוד. **שנים** לאחר מכן, כשמרן הרב אליהו נבחר למשרת הראשלי"צ, הביא חכם יהודה צדקה את מרן הרב עובדיה לביתו של הרב אליהו לביקור ולברכה וכן העניק את ספרו "לוית חן" למרן הרב אליהו עם הקדשה בכתב ידו (כך סיפר הרב צבי צרפתי שנכח במקום).

בזמן שהרב עובדיה ישב שבעה על אחיו, הגיע הרב אליהו לחמו, וכך ישבו לבדם במשך כארבעים דקות, והעלו זכרונות מרגשים מימי קדם. גם כשנכנס אחד מבאי הבית, אמר לו הרב עובדיה "תן לנו לדבר לבד, אל תהיה פה עכשיו".

הזדמנות נוספת שנפגשו שניהם, היתה בימי הסכם אוסלו. הרב אליהו הגיע והציב לפני הרב עובדיה את עמדתו הנחרצת, ואף אמר לו "שמעון פרס נותן לערבים רובים". הרב עובדיה נחרד "לא יכול להיות, זה לא נכון". אבל הרב אליהו הוכיח לו את הדברים. הרב עובדיה קם בסערה, התקשר לפרס וצעק "אתה רימית אותי".

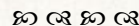
בכמה שמחות משפחתיות של חכם יעקב יוסף זצ"ל (בנו של מרן הרב עובדיה), שוב נפגשו שני המנהיגים.

באחד המפגשים פנה מרן הרב עובדיה אל מרן הרב אליהו ואמר לו "כבודו יודע שאנו מעריכים אתכם, שאתם מגדולי הדור", ואז ביקש ממנו שימשיך בתפקידו כנשיא מועצת חכמי התורה וכמנהיגה הרוחני של ש"ס לאחר פטירתו.

אולם מרן הרב אליהו הפתיע אותו באמירה "מי אמר מי משנינו ילך קודם". זה היה נראה תלוש מהמציאות כי הרב אליהו היה צעיר ממנו בשמונה שנים, אך התברר שהרב אליהו צדק. ויהי לפלא.

זכותם תגן עלינו וימליצו טוב בעדינו להחיש את גאולתנו ולאמר די לצרותינו.

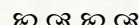
(מתוך עלון "משפחה". יוסף אליטוב, סיון התש"פ-גליון 1463)

להצטרפות ללימוד יומי מתוק מדבש

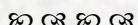
בוואטאפ שלחו "לימוד יומי" ל:

054 - 44 77 562

לקבלת העלון במייל

ateretme@gmail.com

בית תורה וחסד - "עטרת מרדכי אליהו"
 רחוב הרב זכריה מדאר 31 רחובות.
08-9397933 | 054-4477562
ateretme@gmail.com

העלון מוקדש לעילו נשמת:

רחמים בן מילכה, אברהם בן פנחס, אשר בן יחיא, אברהם בן רחל, יחיאל בן תמרה, סלים בן חביבה, אברהם נפתלי בן פסיה ובורך, יפת בן מנחם נדרה מלכה בת חניני חנה, אידה בת יפים חיים, חנה בת רחל עדינה בת שולמית חיה, מרים בת לאה, עדנה שרה בת רבקה, שמחה בת ממו

ת.נ.צ.ב.ה